

Վիկտորիա 1901ին ամուսնացաւ կոմս Կուխտայ Բոմբիլի հետ, և Վենետիկէն Բերուճիա փոխադրուեցաւ: Բոմբիլին քաղաքագէտ և միանգամայն գրագէտ էր՝ և երեսփոխան՝ իտալական խորհրդարանին, և քարտուղար եղած Երեսփոխանական ժողովոյ Նախագահին: Կ'ըսուի՝ թէ Բոմբիլի նոյն իսկ քաղաքական խնդիրներու մէջ Վիկտորիայէն կ'առաջնորդուէր:

Իտալական գրական ամուլը շատ գնաւ հատական տողեր նուիրեց Ալանուրի բանաստեղծական կարողութեան, երբ հրապարակ հանեց ան 1903ին իր անդրանիկ հատորը, Յախտեմական գրոյցը, որուն մէջ ամփոփուած են բանաստեղծուհւոյն ցիրուցան քերթումները:

Այդ հատորը՝ Թարգմանեց Ալանուրի անդրանիկ հայ Թարգմանիչը՝ Հ. Ա. Ղազիկեան, ընդարձակ յառաջաբանի մը մէջ հայ ընթերցողներուն ներկայացնելով հայ Վիկտորիան՝ ինչ որ է իտալական գրագէտ — քննադատներուն դիմաց:

1908ին Նոր քնարականները՝ (Nuove liriche) հրատարակեց, որ նոյնպէս մեծապէս գնահատուեցաւ: Դուրս մնացին այդ հատորէն երկու տարուան մէջ հրատարակած քերթումները, որոնց վերջիններէն է « Սաֆֆոյի վերջին երգը » Գեղունիի մէջ հրատարակուած, որ իւր իսկ վերջին ըլլալու սահմանուած էր, և անտիպ մնացած Վաղը քերթումները՝ որուն մէջ պիտի մարէր ինքը բանաստեղծուհին ողբալի մահով:

Վիկտորիան ամիսներով արդէն կը տառապէր հիւանդութեամբ. և գինքն ծանր գործողութեան ենթարկելու համար՝ Հոմ կը փոխադրեն. բայց այդ ևս չփրկեց զինքն, և 7 մայիսին աւանդեց հոգին: Երկրորդ օրը իր ամուսինը չտոկալով զգացած ցաւին՝ անձնասպան եղաւ, հրապարակի վրայ թողլով ողբերգական յուզիչ տեսարան մը:

Սրտաշարժ մահերը՝ Վիկտորիայի գրական արժէքին վրայ շատ բան աւելցուցին. այնպէս որ զինքը իտալական առաջին բանաստեղծուհին կոչեցին, մոռնալով վայրկեան մը Ատա Նեկերին:

Հանդարտ գրագէտներուն դիմաց կը մնայ Վիկտորիա ընտիր բանաստեղծուհի մը, բայց ոչ « իտալիոյ մեծ բանաստեղծուհին »: ան զգայուն, համակրելի, ազնուական, բարձր գրիչ մ'եղած է:

— « Մըցանակը Մոսսաներուն քովն է », ըսած է իրեն Գարտուչչին:

Հ. Մ. ՊՈՏՈՒՆՅԱՆ

Ա Ր Յ Ո Ւ Ն Ք Ն Ե Ր Ս

25* որ լուսնակն քո չիրմին կը նայի
 Իր արծաթէ արտասուքներն ցողելով:
 Հոյլ գեփիւններն անուշաբոյր գարնայնի
 25* որ կը լան գերեզմանիդ քարին քով:
 25* որ լուսնակն քո չիրմին կը նայի:

Աւ իմ հոգին է վըշտահար, սըգաւոր,
 Տըխտը սոխակ, խեղճ, բունազրկ՝ չոր ծառում:
 Մերթ փախում են զաղտնի վայրեր հեռաւոր
 Մեղմիկ սիւքերն հեծեծանքովս թաթաղուն:
 Աւ իմ հոգին է վըշտահար, սըգաւոր:

Գերեզմանիդ լըռութիւնն են խանգարում
 Մեղմ գեփիւններն հեծեծանքովս բեռնաւոր,
 Հըծծում են քեզ, — « Քո Յիշատակն մի սըրտում
 Վառ է անվերջ մի երկըրում հեռաւոր »:
 Գերեզմանիդ լըռութիւնն են խանգարում:

Հողի ծոցից նայիր, օ՜ Քոյր, Լուսնակին,
 Երբ նա մաղուի հաստ ծառերի երկերից:
 Գիտացիր թէ՛ ջինջ արցունքներն դառնազին
 Լուսնակն քեզի բերաւ սըրտէս սըգալից:
 Հողի ծոցից նայիր, օ՜ Քոյր, Լուսնակին...

ԱՐՄԵՆ ԵՐԱՅԵ

1. Հ. Ա. Ղազիկեան առաջին անգամ « Լուսնակներ » 1898ին գրաբար Թարգմանեց:

2. Հատորի մէկ մասը հրատարակուած է արդէն Յա-

ստեմական գրոյցի հայ Թարգմանութեան մէջ — մնացածը ևս պիտի Թարգմանուի Բազմի մէջ: